Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana, judecător Damaschin Constantin
Dosarul nr. 21r-1304/23
1-21042772-02-21r-24052023

D E C I Z I E

15 aprilie 2024 mun. Chişinău

Colegiul penal al Curţii de Apel Chişinău

având în componenţa sa:

Preşedintele de şedinţă ***Oxana Robu***

Judecătorii ***Stelian Teleucă și Silvia Gîrbu***

a judecat în procedură scrisă, fără participarea părților, în ordine de recurs, recursul administrației Penitenciarului nr. 4 Cricova, declarat împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 05 mai 2023, prin care a fost admisă plângerea condamnatului Erețean Armen privind deținerea în condiții inumane și degradante, ca fiind neîntemeiată.

Termenii de examinare a cauzei:
Prima instanță: 23.03.2021 – 12.11.2021;
Instanța de recurs: 21.12.2021 – 24.11.2022.
Prima instanță: 21.03.2023 – 05.05.2023;
Instanța de recurs: 24.05.2023 – 15.04.2024.
Procedura de citare legală a fost efectuată.

Colegiul penal, ținând cont de faptul că, speța deferită justiției nu reprezintă o cauză de un interes deosebit pentru jurisprudență care ar impune prezența părților nemijlocit în ședință de judecată, prin prisma dispoziţiei generale din art. 447-448 Cod de Procedură penală, a procedat la examinarea cauzei penale fără prezența părților, dar cu acordarea dreptului participanților la proces de a depune referințe.

Verificând legalitatea încheierii atacate, pe baza materialelor din dosar, în contextul motivelor invocate de recurent, Colegiul penal al Curții de Apel Chişinău, a –

C O N S T A T A T:

Soluția și argumentele instanței de fond:

1. *Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 05 mai 2023*, a fost admisă plângerea depusă de către condamnatul Erețean Armen împotriva administraţiei instituţiei penitenciare, referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea

drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale. S-a constatat faptul că condamnatul Erețean Armen a fost deținut pe o perioadă totală de 448 (patru sute patruzeci și opt) zile în Penitenciarul nr. 13 – Chișinău, în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. S-a redus pedeapsa condamnatului Erețean Armen Iurie, născut la 08.06.1981, pentru perioada detenției în Penitenciarul nr.13 Chișinău în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamental după cum urmează: Pentru perioada aflării în Penitenciarul nr. 13 Chișinău în calitate de prevenit în total 384 (trei sute optzeci și patru) zile s-a redus pedeapsa în condițiile art.385 al. (5) Cod de procedură penală pe un termen de încă 384 (trei sute optzeci și patru) zile. Pentru perioada aflării în Penitenciarul nr. 13 - Chișinău în calitate de condamnat în total 64 (șaizeci și patru) zile s-a redus pedeapsa în condițiile art.473^4 alin. (4) Cod de procedură penală cu 12 (doisprezece) zile, cu calcularea a 2 zile de reducere pentru 10 zile de detenție. În privința perioadei rămase de 4 (patru) zile, calculate în condițiile art. 473^4 alin. (4) Cod de procedură penală (din perioada de 64 zile și care nu au putut fi împărțite la 10), s-a acordat cu titlu de despăgubire condamnatului Erețean Armen, suma de bani în mărime de 200 (două sute) lei, și anume a câte o unitate convențională pentru fiecare zi în care condamnatul a suferit încălcarea condițiilor de detenție, care urmează a fi încasată din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor al R.M.. Termenul pedepsei definitive stabilite lui Erețean Armen s-a redus în total cu 396 (trei sute nouăzeci și șase) zile.

2. *Pentru a se pronunța cu încheierea dată, instanța de fond a reținut că* la 12 martie 2021, condamnatul Erețean Armen a înaintat judecătorului de instrucţie o plângere împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, cu reducerea pedepsei.

3. În motivarea plângerii depuse condamnatul Erețean Armen a menționat că, detenţia sa în Penitenciarul nr. 13 - Chișinău i-a cauzat daune în proporţii considerabile drepturilor şi intereselor ocrotite de lege ale acestuia, fiind deţinut în condiţii inumane şi degradante, manifestate prin severe suferinţe psihice, fizice şi prejudicii morale. Nu i-au fost asigurate toate garanţiile siguranţei persoanei, acesta a fost supus unei detenţii în condiţii inumane şi degradante, contrare prevederilor art.3 din Convenţia Europeană pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale.

4. Solicită constatarea faptului că, a fost deţinut în condiţii contrare prevederilor art. 3 din Convenţia Europeană pentru apărarea drepturilor omului şi a

libertăţilor fundamentale și reducerea pedepsei prin aplicarea prevederilor art. 385 alin.(5), 473[4] Cod de procedură penală.

5. Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 12 noiembrie 2021 a fost admisă plângerea condamnatului Erețean Armen împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. S-a constatat faptul că, Erețean Armen a fost deținut în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, în Penitenciarul nr. 13 – Chișinău și anume o perioadă de 448 zile în total, dintre care 158 zile în calitate de prevenit și, respectiv, 290 zile în calitate de condamnat. În condițiile art. 473[4] alin. (6) CPP, s-a redus pedeapsa condamnatului Erețean Armen, cu 316 zile, pentru perioada de 158 zile în care condamnatul cu calitatea de prevenit s-a aflat în arest preventiv în Penitenciarul nr. 13 – Chișinău, cu calcularea a 2 zile de închisoare pentru 1 zi de arest preventiv. În condițiile art. 473[4] alin. (4) CPP, s-a redus pedeapsa condamnatului Erețean Armen, cu 58 zile, pentru perioada de 290 zile în care condamnatul s-a aflat în detenție în Penitenciarul nr. 13 Chișinău, cu calcularea a 2 zile de reducere pentru 10 zile de detenție. Termenul pedepsei definitive stabilite lui Erețean Armen, prin sentința Judecătoriei Buiucani din 02.07.2020, s-a redus cu 374 zile.

6. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 24 noiembrie 2022 recursul declarat de administrația Penitenciarului nr. 4-Cricova împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 12 noiembrie 2021 privindu-l pe Erețean Armen, s-a admis, s-a casat integral încheierea, cu trimiterea cauzei la rejudecare către instanța de fond, în alt complet de judecată.

7. Solicitările recurentului:

8. *Nefiind de acord cu hotărârea în cauză, în termen a declarat recurs administraţia instituţiei penitenciare nr. 4 Cricova*, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea încheierii Judecătoriei Chişinău, sediul Ciocana din 05.05.2023 emisă în privinţa condamnatului Erețean Armen ca ilegală. Emiterea unei noi hotărâri privind respingerea integrală a plângerii condamnatului Erețean Armen, ca neîntemeiată.

9. În motivarea recursului, administrația instituției penitenciare nr. 4 Cricova, a invocat că condamnatul Ereţean Armen a fost reţinut, conform procesul verbal de reţinere la data de **21.01.2020** şi plasat în Penitenciarul nr. 13 — Chişinău la **24.01.2020,** sentinţa de condamare în privinţa lui s-a pronunţat la data de **02.07.2020,** în arest preventiv, condamnatul sus menţionat s-a aflat, pe o perioadă de 162 și nicidecum 384 zile, aşa cum a fost constatat prin încheierea pe care o conteste.

10. Astfel, doar la adoptarea sentinţei în instanţa de fond sau ulterior

Curtea de Apel, completul de judecată sau judecătorul, urmează să soluţioneze chestiunile respective şi să se expună asupra acestora şi nicidecum judecătorul de instrucţie.

11. În context recurentul precizează faptul că, plângerea împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului sau ale prevenitului, garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, poate fi înaintată de către condamnat sau prevenit în conformitate cu prevederile art. 473^2 din Codul de procedură penală.

12. Procedura de examinare:

13. Cu referire la procedura de judecare a cauzei, Colegiul penal menționează că prin Legea nr. 245 din 31.07.2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea Codului de procedură penală și a Codului contravențional) în vigoare din 22.08.2023 au fost operate modificări la art. 437-449 Cod de procedură penală.

14. Potrivit noilor modificări operate la art. 447 alin. (1), (2) Cod de procedură penală, recursul se judecă în termen rezonabil, fără prezența părților la proces. Instanța de recurs fixează data examinării şi dispune să se comunice părților la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinței.

15. Respectând art. 447 alin. alin. (1), (2) Cod de procedură penală, cât și principiul contradictorialității, instanța de recurs a fixat data examinării recursului şi a dispus să se comunice părților la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinței, însă, până la data examinării recursului, în adresa instanței de recurs nu a fost depusă vreo referință asupra recursului declarat.

16. **Aprecierea instanței de recurs:**

17. Examinând materialele prezentate, în raport cu motivele recursului ţinând cont de opinia participanților la proces, Colegiul penal consideră justificat de a admite cererea de recurs, a casa încheierea contestată cu remiterea pricinii la rejudecare în aceiași instanță, în alt complet de judecată, pentru considerentele ce urmează.

18. Astfel, orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public şi într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanţă independentă şi imparţială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor şi obligaţiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzaţii în materie penală îndreptate împotriva sa.

19. În conformitate cu prevederile art. 444 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, hotărârile judecătorești pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanţele de fond în cazurile în care hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluţia.

20. În conformitate cu prevederile art. 449 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanţa adoptă una din următoarele decizii: admite recursul, casând hotărârea, parţial sau integral şi ia una din următoarele soluţii, dispune rejudecarea cauzei de către instanţa de fond dacă este necesară administrarea de probe suplimentare.

21. Instanţa, deşi era obligată să argumenteze convingător fiecare motiv invocat în parte, a ignorat aceste prevederi şi a pronunţat o încheiere nemotivată.

22. Așadar, în conformitate cu art. 473^2 alin. (1) Cod procedură penală, plângerea împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului sau ale prevenitului, garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, poate fi înaintată de către condamnat sau prevenit, personal sau prin intermediul unui avocat, la instanţa de judecată în a cărei rază teritorială se află instituţia penitenciară în care se deţine condamnatul sau prevenitul ori, după caz, din care a fost eliberat.

23. Conform art. 473^4 alin. (4)-(5) Cod procedură penală, în cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art. 473^2 alin. (3), instanţa de judecată dispune reducerea pedepsei condamnatului, calculându-se de la 1 la 3 zile de reduceri pentru 10 zile de detenţie în condiţii precare calculate cumulativ. În cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art. 473^2 alin. (3), instanţa de judecată dispune reducerea pedepsei în condiţiile alin. (4) din prezentul articol, iar în privinţa perioadei rămase, dispune, cu titlu de despăgubire, încasarea în favoarea condamnatului a sumei băneşti în mărime de până la 2 unităţi convenţionale pentru fiecare zi în care condamnatul a suferit încălcarea condiţiilor de detenţie, precum şi a costurilor şi cheltuielilor aferente.

24. Colegiul penal reține că condamnatul Erețean Armen a depus plângerea în termen de 6 luni de la data când nu mai invocă că este deținut în astfel de condiții, iar în asemenea împrejurări, cu trimitere la faptul că art. art. 473^2, 473^3 și art. 473^4 CPP, au fost introduse prin Legea nr. 272 din 29.11.2018, în vigoare din 01.01.2019, se constatată că, prevederile art. 473^2 alin. (5) din Codul de procedură penală, au fost respectate pe deplin.

25. Raportând materialele cauzei la prevederile legale enunțate mai sus se constată că, Erețean Armen a fost condamnat prin sentinţa Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 02 iulie 2020 pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 217^1 alin. (3), lit. f) din Codul penal, fiindu-i stabilită pedeapsa de 3 ani 3 luni închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis. Sentința a fost menținută prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 24 februarie 2021.

26. Tot el, condamnat prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani din 16 decembrie 2021 pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 151 alin. (2) lit.d) din Codul penal, fiindu-i stabilită pedeapsa de 11 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

27. Totodată, potrivit raportului nr. 2/2234 din 12 mai 2021, prezentat de către Administrația Națională a Penitenciarelor, Erețean Armen a fost deținut în Penitenciarul nr. 13 - Chișinău în perioada de la 24 ianuarie 2020 pînă la 04 septembrie 2020 și de la 17 septembrie 2020 pînă la 29 aprilie 2021, ulterior fiind transferat în Penitenciarul nr. 4-Cricova, împotriva căruia nu sunt înaintate careva pretenții.

28. Colegiul Penal atestă că, Erețean Armen a fost reținut la data de **21.01.2020** şi plasat în Penitenciarul nr. 13 — Chişinău la data de **24.01.2020,** sentința de condamnare în privința lui s-a pronunțat la data de **02.07.2020.**

29. Divergent de materialele cauzei, instanța de fond a reținut că condamnatul Erețean Armen s-a aflat în condiţii de detenţie contrare art.3 CEDO în perioadele: **24.01.2020-04.09.2020 și 17.09.2020-24.02.2021** în calitate de **prevenit,** iar începând cu **24.02.2021-29.04.2021** în calitate de **condamnat,** însă**,** calitatea de prevenit se consideră perioada de până la pronunțarea sentinței în instanța de fond, or, la aprecierea calității de prevenit a persoanei instanța se bazează pe prevederile Hotărârii Curții Constituționale din 23 februarie 2016, potrivit cărora, începutul termenului arestului preventiv corespunde cu momentul reţinerii persoanei şi se termină în momentul emiterii încheierii judecătoreşti prin care persoana este eliberată din arest sau în momentul pronunţării sentinţei de către instanţa de fond.

30. Astfel, Colegiul penal reține argumentele recursului declarat prin care se invocă calculul matematic greșit al perioadei de arest preventiv, cât și a perioadei de deținere a condamnatului în calitate de condamnat și astfel va admite acest recurs, cu casarea încheierii instanței de fond și remiterea cauzei la o nouă examinare, unde instanța urmează să efectueze calculul matematic corect luându-se în considerație zilele deținute în arest preventiv și arest în calitate de condamnat în Penitenciarul nr. 13 Chișinău, precum și condițiile în care s-a deținut, or, instanța de fond greșit a calculat perioada de deținere în calitate de prevenit și ulterior greșită calculata perioada de deținere a condamnatului în calitate de condamnat, prin ce se constată aplicarea greșită a normelor legale.

31. Procedând în asemenea mod, instanța de fond nu a acordat deplină eficiență prevederilor articolelor 469 alin. (1), pct. 14) și 471 alin. (2) și (3) Cod de procedură penală, astfel, încât se constată erori judiciare ce se exprimă prin modul și gradul de cercetare, percepție și analiză a materialului cauzei raportat la conținutul normativ pe care se bazează plângerea, adică, există o discordanță între cercetarea materialului cauzei, pe de o parte și interpretarea judiciară și aplicarea

prevederilor art. 385 alin. (4), (5), art. 473[2]-473[3] Cod de procedură penală, pe de altă parte.

32. În atare situație, potrivit legii, se impune corectarea erorilor judiciare constatate prin administrarea suplimentară a materialului cauzei și aplicarea corectă a legii, activitate ce este de competența instanței de fond.

33. Or, neexpunerea asupra unei cerinţe sau depășirea examinării obiectului plângerii, se egalează cu faptul că, nu au fost auzite părţile. Conform practicii CEDO, în cauza Fomin c. Moldovei, Cererea nr. 36755/06, Curtea a statuat că, rolul unei Decizii motivate este să demonstreze părţilor că ele au fost auzite. Mai mult, o Decizie motivată oferă părţilor posibilitatea de a o contesta precum şi posibilitatea ca Decizia să fie revizuită de către o Instanţă de Recurs. Doar prin adoptarea unei decizii motivate, poate avea loc un control public al administrației Justiţiei (c.f. Hirvisaariv. Finland, nr. 49684/99, parag. 30, 27.09.2001).

34. Sub acest aspect reţine că, motivarea hotărârilor este o garanţie pentru părţi că cererile lor au fost analizate cu atenţie şi oferă posibilitatea exercitării controlului judiciar. Analiza pe care instanța o face în legătură cu motivele de fapt şi de drept care i-au format convingerea, în sensul unei anumite soluţii trebuie să fie clară şi simplă, precisă, concisă şi fermă, într-un cuvânt să aibă putere de convingere. La fel de exactă trebuie să fie motivarea şi în ce priveşte cererile pe care le-a respins. Nemotivarea hotărârii sau o motivare necorespunzătoare vor atrage casarea ei.

35. Colegiul penal consideră că, argumentele invocate de participanţii la proces sunt importante pentru rezultatul procesului şi necesită un răspuns concret în hotărâre. Pe când abţinerea instanţei ierarhic inferioare de furnizarea unui răspuns explicit la un şir de argumente invocate, constituie o încălcare a art. 6 alin. (1) CEDO, deoarece participanţilor nu le-a fost acordată posibilitatea de a şti dacă aceste argumente au fost neglijate sau respinse şi în ultimul caz, cauzele acestei respingeri.

36. Din cele expuse mai sus, instanţa de recurs statuează că, concluziile neclare, incomplete, incerte expuse de instanţele ierarhic inferioare fără a se arăta o apreciere a argumentelor invocate de reclamant constituie o nemotivare a hotărârii, iar nemotivarea hotărârii, prin prisma practicii CEDO se echivalează cu neexaminarea fondului cauzei.

37. Aceste erori judiciare se exprimă prin modul de cercetare și apreciere a probelor prezentate de părți, de gradul de percepție și analiză a materialului cauzei raportat la conținutul normativ pe care se bazează cererea, astfel, nemotivarea hotărârii, prin prisma practicii CEDO se echivalează cu neexaminarea fondului cauzei.

38. Elucidarea tuturor împrejurărilor menţionate are o mare importanţă la examinarea corectă a cauzei, ceea ce instanţa care a examinat fondul nu a efectuat, prin ce au fost încălcate normele dreptului procedural şi dreptul la un proces echitabil, care neapărat serveşte drept temei pentru anularea încheierii atacate şi remiterea cauzei la o nouă reexaminare, în aceeași instanță, în alt complet de judecată.

39. Din perspectiva soluționării fondului cauzei, în vederea respectării drepturilor persoanelor participante la un proces echitabil și, respectiv, la un recurs efectiv, se consideră necesară soluția privind admiterea recursului, în sensul considerentelor expuse.

40. Rejudecarea cauzei și limitele acesteia se va desfășura conform procedurii prevăzute la articolul 451 Cod de procedură penală.

41. În această ordine de idei, instanța de rejudecare va audia condamnatul, va cerceta probele și actele procedurale propuse în susținerea poziției procesuale, va solicita dosarul penal, dosarul personal și raportul instituției penitenciare, astfel, încât va interpreta și va aplica legea corect și în modul cuvenit, concomitent urmează să i-a în dezbatere și motivele invocate în cererea de recurs, în limita competenței.

42. Astfel, reieșind din faptul că erorile admise de către instanța de fond nu pot fi reparate de către instanța de recurs, Colegiul Penal va remite cauza dată la o nouă reexaminare în instanța de fond, în alt complet de judecată.

43. La o nouă examinare, instanța de fond urmează să ţină cont de cele enunţate mai sus şi să emită o hotărâre legală, întemeiată şi motivată în strictă conformitate cu prevederile legislației în vigoare.

44. În conformitate cu art. art. 437 alin. (1), pct. 4), 448, 449 alin. (1), pct. 2), lit. c), 472 CPP al RM, Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău, –

D E C I D E:

Se admite recursul administrației instituției penitenciare nr. 4 Cricova, se casează încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 05 mai 2023, cu remiterea cauzei la o nouă rejudecare în aceiași instanţă, în alt complet de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței Robu Oxana

Judecător Teleucă Stelian

Judecător Gîrbu Silvia